

CONTEMPORARY PAINTING- THE ART OF SUGGESTION

Dimitar N. Cholakov

ABSTRACT: Over the centuries, the art of painting has constantly changed its shape and form of effect. From the drawings in the Middle Ages, through the strong narrative impact during the Renaissance, to the contemporary modern art. The pictorial principles of modern painting include various elements. Art no longer "explains", but instead "imposes" the artistic criteria. Following the logic of its development, contemporary painting evolved, from the suggestion of the narrative to the suggestion of the pure pictorial elements such as colour, facture, colour lines, colour spots.

The bridging principle of contemporary painting is a set of ideas, shape, color, volume, space, and others. It does not tell or describe, it suggests.

KEYWORDS: suggestion, contemporary painting, colour, shape, movement, space, colour line.

Изследването е финансирано по проект № РД-08-132/07.02.2018 г. от параграф на фонд „Научни изследвания“ на ШУ „Епископ Константин Преславски“.

„Искам да живописвам така, както пеят птиците“, казва Клод Моне.

През вековете живописата непрекъснато е менила своя облик, техника на изпълнение и въздействие. От схематичното изобразяване на композицията през средните векове, през силно сюжетното въздействие по време на Ренесанса, до чистото изкуство на чистата красота и чистата цветна хармония, властващи от импресионизма, през многото други „изми“ до наши дни. Всички представители на модерното или съвременно изкуство, живописвайки своите платна, използват основно емоцията, като начало и отправна точка при създаването на произведенията си. Като ограничават ролята на сюжета, съвременните творци неизбежно достигат до разширяването на правата на формата. Изящността на линията, живописната архитектура, хармонизирането на отделните пластични елементи, съчетанието на цветовете и пр. са задължително условие за съвременния художник. Сухата сърчност и образност вече е заета от „музикалността“ на живописата. Разбира се, това може да доведе и до изпразване на формата от съдържание и духовност, но това е въпрос на силата на преживяването и използването на изразните средства на живописата и е индивидуално за всеки творец.

Творчеството е процес, свързан с интимните преживявания и споделяне на мотиви и състояния чрез живописата, графиката, скулптурата и пр. Съвременният художник се стреми да внушава чрез цвета и формата, вместо да разказва чрез сюжета. Това е творчески акт, който се споделя от всички съвременни творци. Разбира се, има и автори, които се опитват да „разказват“ явления и случки от обществения живот, но дори и те се отказват от традиционните методи и похвати.

Съвременното общество след като преживя световната индустриализация, бума на съвременните дигитални технологии, неизбежно стигна до динамизирането на живота си. Много творци се опитаха и се опитват да изобразят в картините си тези основни черти на съвременната цивилизация. Още импресионистите, макар че някои от тях използват освен цвета и сюжета като изразно средство, когато изобразяват сцени от живота, използват резки фрагментарни мазки и активни живописни петна. По този начин на зрителя се внушава по един оптически път илюзията за движения и динамика. Художниците много често използват материалната структура на платното, както и неговата фактура. Когато застанете пред платната на абстрактните художници на пръв поглед те излъчват хаос и безпорядък. Но това е само на пръв поглед и при неподготвените зрители. Цветът, линиите, фактурите следват някаква логика, която цели внушаването за движение, динамика и съвременност. Този похват се използва от много съвременни художници, но основоположници са импресионистите. Чрез съпоставката

и контраста на допълнителните цветове, ескизната фактура, спонтанното композиране и накъсването на линията и контура те постигат вътрешно движение, вибриране и трептене, което обхваща цялата изобразителна повърхност. Дори когато изобразяваният обект е неподвижен и статичен, се постига динамика и движение. Наистина това е светоусещането на съвременния човек и тази формула за пластично изразяване най-точно му пасва. По този начин импресионистите, открили този пластичен синтаксис, дават формулата на следващите творци да бъдат актуални и съвременни.

Неминуемо глобализирането на света води и до нови изразни средства. Изобразяването на движението и бързината измества сюжета на заден план. Емоцията и внушението са структуроопределящите елементи на картината.

През различни периоди художниците приемат различни изобразителни принципи. Например футуристите изобразяват бързината, движението и емоцията, като отражение на тогавашния технологичен свят. Следващите ги художници стигат още по-далече. В техните творби по-скоро се усеща внушение за движение, а не се изобразява самото движение. Изобразителните средства са пределно „чисти“. Изобразителните силови линии се взаимнопроникват, предметите, образите и обектите се конструират от различни гледни точки, има една супер опозиция на образното мислене, разбиват се структурното, оптичното и цветово единство на предметите, имаме успоредност и динамичност на усещането за пространство и т.н. Изкуството и в частност картината става „символ“ на движението. Това прави внушението на живописца още по-непосредствено.

Други художници предават внушението на движението, като доразвиват прийоми на импресионистите и постимпресионистите. Те разлагат спектралните тонове и полагайки ги един до друг, използват принципа на така наречения в цветоведението едновременен контраст. Това води до ефект, при който движението и внушението не са самоцел, а се превръщат в иманентно качество на самата форма. Те вече не са външен елемент, а са неразделна част от живописното изображение.

Има и художници, които в началото на своето творчество премахват сюжета частично, а в последните им творби той изчезва окончателно. По този начин внушението за движение се постига чрез вибрациите на цветните петна на картината. Цветът при тях вече не е „описание“ или „прилика“, а структурира внушението за динамика.

Обединяването на „формата“ и „сюжета“ се постига благодарение на точно избрания и положен цвят. Постигнат е адекватен израз на идеята на художника. Той е „темата“, която е развита и трансформирана извън всеки психологически, културен, изкуствоведски или друг анализ.

Постига се ефект, при който изкуството не се „обеснява“, а се „налага“. Цветовете вече са функция на самите себе си, те имат внушението на музиката. Не случайно се появява и джазът, като непосредствен израз на новото време. Живописца вече няма нужда от никаква обяснителна литературна, традиционна и нетрадиционна намеса.

По всякакъв начин художникът се опитва да използва посредничеството на външния свят. Предметите вече не са предмети, образите не са образи, внушението на живописца се постига с чисти пластични средства. Живописните произведения стават символ от съчетани пластични компоненти.

Следвайки логиката на своето естетическо развитие, съвременната живопис еволюира от внушението на сюжета до внушението на чистите живописни компоненти като цвят, фактура, цветни линии, цветни петна и пр. Опитът на съвременната живопис показва изключително разнообразие от тенденции и направления, независимо дали всички те са приети безрезервно или с определени уговорки.

Ако някога в българската живопис с безогледно отрицание се отричаха много от постиженията на световната живопис, то сега съвременните художници са част от тези процеси.

Свързващият принцип на съвременната живопис е естетиката, която е съвкупност от идеи, това е природата и живота, вече не само като обект, а като внушение, възгледите за смисъла на самата живопис, каква е мисията на твореца и дали той трябва да е само занаятчия или трябва да е медиатор. Съвременната живопис ни внушава идеи, форми и пространства, внушава ни това, което авторът е сътворил, но ни внушава и много неща, които самите ние можем да открием. Така ние ставаме част от живописното произведение.

Prof. Dimitar Cholakov
Department of Visual arts, theory and methodology
Pedagogical faculty
Konstantin Preslavsky – University of Shumen
d.cholakov@shu.bg